

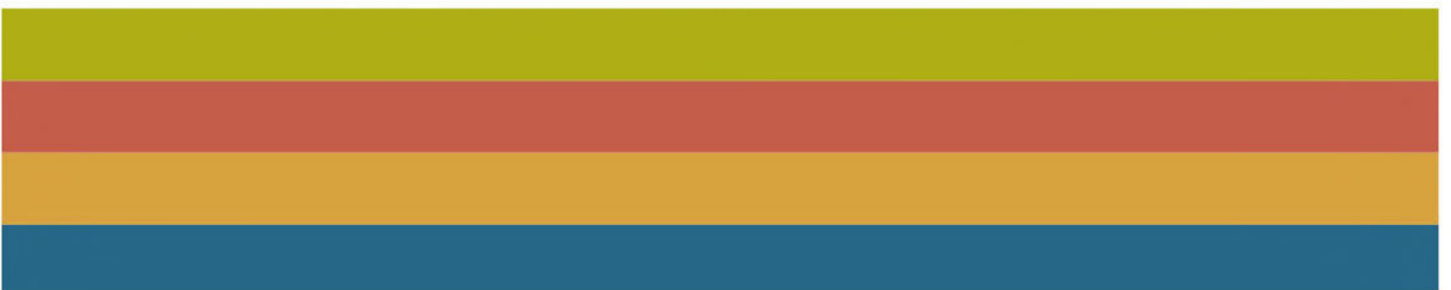

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Revisievergunning SK Parenco te Renkum

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

10 oktober 2023 / projectnummer: 3593

1.1 Advies over het MER in het kort

Smurfit Kappa Parenco (SK Parenco) is een papierproducent in Renkum en produceert zowel publicatie- als verpakkingspapier. Alle hiervoor lopende vergunningen zullen worden geactualiseerd en worden ondergebracht in één integrale revisie-omgevingsvergunning. Daarnaast wil SK Parenco vanwege een veranderende afzetmarkt mogelijk volledig omschakelen naar de productie van verpakkingspapier. Voor het besluit over de revisie-omgevingsvergunning is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De provincie Gelderland heeft de Commissie gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat staat in het MER?

Het MER beschrijft twee alternatieven:

Alternatief 1: optimalisatie van de huidige manier van produceren van publicatie- en verpakkingspapier. De productiecapaciteit van de beide installaties samen is 650.000 ton/jaar.

Alternatief 2: productie van uitsluitend verpakkingspapier in een capaciteit van maximaal 975.000 ton/jaar.

Beide alternatieven zijn als basis- en plus variant uitgewerkt (Alternatief 1-plus en Alternatief 2-plus). De beide plusvarianten bevatten verdergaande maatregelen¹ om zo de milieueffecten op bijvoorbeeld de leefomgeving en natuur te verminderen.

Het MER geeft aan dat de milieueffecten zijn onderzocht en vergeleken met de referentiesituatie. Deze bestaat uit de vergunde situatie, de feitelijke situatie en de autonome ontwikkeling. Het MER concludeert dat in beide productie-alternatieven (en de plusvarianten) de uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen naar de lucht en de effecten op landschap, cultuurhistorie en archeologie niet veranderen ten opzichte van de referentiesituatie. Voor geluid wordt voor Alternatief 1 aangegeven dat een lichte verslechtering optreedt en voor Alternatief 2 een lichte verbetering. Voor de andere milieuaspecten scoort Alternatief 1 neutraal tot positief. Alternatief 2 scoort positief tot zeer positief (vooral de plusvariant van Alternatief 2) ondanks de hogere productiecapaciteit.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER dat nog belangrijke informatie ontbreekt. Het geven van die informatie is essentieel om het belang van milieu en leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de revisievergunning. Het gaat om de volgende punten:

- **De navolgbaarheid van het rapport is onvoldoende voor een goed en volledig begrip van de milieugevolgen.** Het is een omvangrijk rapport maar heldere overzichten, kaarten en eenduidige gegevens ontbreken. Hierdoor is het niet mogelijk om de beoordeling en de

¹ Verdergaand dan de Best Beschikbare Technieken (BBT).

conclusies over de milieueffecten en de gevolgen voor de leefomgeving te kunnen volgen.² Dit geldt voor veel onderwerpen in het MER. Zo ontbreekt in het hoofdrapport:

- informatie over de emissiebronnen met uitstoot;
 - informatie over productieprocessen en processchema's inclusief massabalansen;
 - onderbouwing van gebruikte uitgangspunten;
 - motivering van de in de plus-varianten wel of niet opgenomen maatregelen;
 - een heldere en ook voor niet-ingewijden leesbare samenvatting met de belangrijkste gegevens en conclusies, zodat bestuurders en omwonenden een goed beeld krijgen van de gevolgen voor het milieu en de leefomgeving.
- **De gekozen referentiesituaties wekken verwarring.** Er zijn per milieuthema meerdere referentiesituaties beschreven (vergunde situatie, feitelijke situatie en autonome ontwikkeling). De feitelijke situatie verschilt per milieuthema en levert verschillende uitgangsjaren op. Dit heeft tot gevolg dat de omvang van de milieueffecten en de betekenis voor leefomgeving en natuur lastig is te beoordelen.
 - **De Best Beschikbare Technieken (plus) zijn onvoldoende op een rij gezet.** Er ontbreekt een analyse of de best mogelijke technieken zullen worden toegepast. Niet duidelijk is welke van deze technieken al breed binnen de industrie worden toegepast dan wel als nieuw en/of innovatief kunnen worden beschouwd.
 - **Er ontbreekt nog een analyse van bijzondere bedrijfsomstandigheden.** Inzicht in mogelijke extra emissie van stoffen en risico's is van belang. Mogelijke maatregelen om de effecten van bijzondere bedrijfsomstandigheden te verminderen zijn niet in beeld.
 - **De effecten op geurhinder zijn niet eenduidig beschreven.** Er is geen eenduidige beschrijving van de feitelijke, actuele, situatie en er ontbreekt een duidelijke conclusie over het effect van Alternatief 2 ten opzichte van de actuele beleving in Renkum. Het is ook niet duidelijk hoe groot het verschil is tussen de referentiesituatie en de alternatieven en wat het verschil is in de mate van overschrijding van de richt- en grenswaarde.
 - **Er ontbreekt informatie over de hinderlijkheid van de geuren.** Er zijn naast dit onderzoek voor het MER door verschillende partijen geuronderzoeken gedaan. De gegevens zijn niet in lijn met elkaar. Een discussie hierover mist in het MER.
 - **Het effect van het verminderen van de grondwateronttrekking op de hydrologie in de omgeving is onvoldoende uitgewerkt.** Het is onvoldoende duidelijk of het gebruikte grondwatermodel geschikt is om de effecten van de alternatieven betrouwbaar in beeld te brengen.
 - **De effecten van de vernatting op de beschermde natuur in het Natura 2000-gebied Veluwe zijn onvoldoende uitgewerkt.** Vernatting is een gevolg van vermindering van de grondwateronttrekking in Alternatief 2. Dit heeft een effect op de habitats³ in beekdalen in de omgeving, maar er is onvoldoende onderbouwd waarom dit effect voor alle betrokken habitats positief is.
 - **Een goede duiding van de berekeningen van de neerslag van stikstof in de natuur ontbreekt.**
 - **Er ontbreekt een goede aanzet voor een monitoring- en evaluatieprogramma.** Er zijn veel onzekerheden over geur, hydrologie en de bescherming van de natuur. Vooral voor geur zijn monitoring, een klachtenprocedure en maatregelen achter de hand nodig.

² Veel gegevens zijn wel beschikbaar, maar zitten in de (technische) deelrapporten.

³ Leefgebied van een bepaald organisme.

Het milieueffectrapport als communicatiemiddel

Veel insprekers noemen in de zienswijzen dat ze door de papierproductie ernstige geurhinder in de bebouwde kern van Renkum ervaren.⁴ De Commissie heeft begrepen dat dit al geruime tijd een punt van zorg en discussie is. Ze wijst dan ook op het belang van een zorgvuldige communicatie met de bewoners met eenduidige informatie over wat ze concreet in hun leefomgeving gaan merken van de uitvoering van beide alternatieven. Het MER speelt een belangrijke rol bij het geven van deze informatie en over wat er in de toekomst (en wanneer) verandert ten opzichte van de actuele situatie. Dit is ook belangrijke informatie voor bestuurders⁵. Alleen met alle informatie helder op een rij kunnen zij een gewogen besluit nemen.⁶ Het MER doet dat nu onvoldoende. Daarom adviseert de Commissie om de aan te vullen informatie niet in een apart document te presenteren maar om de aanpassingen in een volgende versie van het MER zelf te verwerken.

De adviezen van de Commissie zijn onder te verdelen in enerzijds opmerkingen over de begrijpelijkheid van het MER en anderzijds over ontbrekende, feitelijke informatie.

Bij het opstellen van dit advies lag het MER ter inzage. Een ontwerp-revisie-omgevingsvergunning was nog niet beschikbaar. Het bevoegd gezag moet dus zelf nog nagaan of het MER en deze en eventuele overige vergunningen goed op elkaar aansluiten.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe. Hierin geeft ze ook een aantal aanbevelingen voor het vervolg.

⁴ Er is een groot aantal zienswijzen ingediend. De Commissie heeft deze gelezen en verwerkt in haar advies. Slechts op een enkele plek verwijst ze direct naar een specifieke zienswijze.

⁵ Dit geldt overigens ook voor andere belanghebbenden dan bewoners en bestuurders. Getuige de zienswijzen is dit ook een belangrijke groep.

⁶ Het doel van milieueffectrapportage is om het milieubelang volwaardig bij de besluitvorming te kunnen betrekken.

Figuur 1 Locatie van SK PARENCO tussen het Renkums Beekdal, de Nederrijn en het dorp Renkum.

Aanleiding MER

SK PARENCO produceert grafisch papier en verpakkingspapier in een capaciteit van circa 650 kton per jaar. Het bedrijf wil de huidige bedrijfsvoering voortzetten en wil daartoe alle vergunningen actualiseren en onderbrengen in één revisie-omgevingsvergunning. Daarnaast overweegt het bedrijf om volledig om te schakelen naar de productie van verpakkingspapier. De afzetmarkt voor grafisch papier neemt af, terwijl de vraag naar verpakkingspapier toeneemt. De ondersteunende bedrijfsprocessen zouden in dat geval versimpelen, omdat er minder reinigingsstappen nodig zijn. Bij de overgang naar de volledige productie van verpakkingspapier zou de toekomstige productiecapaciteit met maximaal 325 kton per jaar kunnen toenemen.

SK PARENCO wil het MER benutten om te onderzoeken wat de milieueffecten zijn van zowel het voortzetten van de huidige activiteiten als van de omschakeling naar de productie van alleen verpakkingspapier.

Om de milieugevolgen van beide opties (handhaven huidige productielijnen en de volledige omschakeling naar verpakkingspapier) te beoordelen wordt door SK PARENCO een MER opgesteld (Besluit m.e.r., categorie C 20.2). Bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning is Gedeputeerde Staten van Gelderland. De Omgevingsdienst Nijmegen treedt namens de provincie op als bevoegd gezag.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen

milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van Gelderland – besluit over de integrale revisievergunning.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3593 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor het aan te passen MER. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de provincie Gelderland.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren. De Commissie geeft in overweging om naast de adviezen ook de aanbevelingen te verwerken in het aan te passen MER.

2.1 Navolgbaarheid

Het MER is zeer omvangrijk en bevat in bijlagen opgenomen uitvoerige thematische en technische onderzoeken. Het hoofdrapport vat de verschillende onderzoeken samen. Dit is echter onvoldoende logisch, navolgbaar en begrijpelijk gedaan. Zo ontbreekt in het hoofdrapport informatie die essentieel is om de beoordeling van en de conclusies over de milieueffecten en gevolgen voor de leefomgeving te kunnen volgen. Hieronder licht de Commissie dit toe.

Beschrijving van de productieprocessen en emissiebronnen

Het MER beschrijft de productieprocessen op hoofdlijnen. In het hoofdrapport is niet aangegeven waar en bij welke processen de emissies naar de lucht plaatsvinden en waar geluidemissies optreden. Het geurrapport en het akoestisch rapport (bijlagen van het MER) bespreken wel de verschillende bronnen en de grootte van emissies van geur en geluid. Samenvattende en essentiële informatie is echter niet in het MER opgenomen en het rapport geeft daarmee een onvolledig beeld van de milieugevolgen. Hierdoor ontbreekt (integraal) inzicht in wat de belangrijkste bronnen zijn. Het is daardoor ook niet duidelijk of er wellicht nog meer en verdergaande maatregelen mogelijk zijn om de emissies te verminderen (zie ook paragraaf 2.3).

Beschrijving van de massabalansen

Figuur 4.43 en 4.44 in het MER geven een overzicht van in- en uitgaande stromen in Alternatief 1 en 2. Hierin ontbreken de 'reststromen' naar lucht en afvalwater, waardoor de massabalansen incompleet is. Voor het overzicht en de navolgbaarheid van emissies naar lucht en water zijn deze gegevens nodig.

Samenvatting

De samenvatting wordt gelezen door belanghebbenden, omwonenden en bestuurders. Deze moet direct duidelijk maken wat uitvoering van de alternatieven betekent voor de leefomgeving en de beleving ervan, en welke mogelijkheden er zijn om negatieve gevolgen voor milieu en leefomgeving te verminderen. Dat is nu onvoldoende het geval.

De Commissie adviseert de volgende informatie in het aan te passen MER op te nemen:

- een heldere en eenduidige beschrijving van waar welke emissies in het proces vrijkomen;
- navolgbare, complete massabalansen voor de referentiesituatie en beide alternatieven, zo mogelijk gespecificeerd naar verschillende onderdelen van de fabriek;
- overzichten van milieueffecten en daaruit getrokken conclusies. Betrek hier ook de adviezen in onderstaande paragrafen bij;
- een herziene samenvatting. Geef hierin in begrijpelijke taal aan wat de effecten betekenen voor de leefomgeving in Renkum. Gebruik daarbij duidelijke kaarten en eenduidige cijfers en conclusies. Dit geeft zowel bestuurders als omwonenden inzicht in de gevolgen van de keuzes voor Alternatief 1 en 2 en de beide plusvarianten en de noodzaak om mitigerende maatregelen te nemen.

2.2 Referentiesituatie

Het MER stelt dat verschillende referentiesituaties gehanteerd zijn als basis voor de vergelijking van de milieueffecten: de vergunde situatie, de feitelijke situatie en de autonome ontwikkeling. Het rapport geeft per milieuonderwerp aan welke situatie als referentie is gebruikt. Het MER motiveert echter niet waarom welke referentiesituatie als uitgangspunt is gebruikt.

Andere onduidelijkheden zijn:

- de nu vergunde productiecapaciteit voor het hele bedrijf is 650.000 ton/jaar. De daadwerkelijke productie in 2021 was 586.000 ton/jaar.⁷ Dit laatste getal is als basis gebruikt voor de 'feitelijke situatie'. De motivering voor 2021 als referentiejaar ontbreekt, net als een onderbouwing van de representativiteit daarvan. Onduidelijk is ook of dit jaar (2021) en de bijbehorende productie voor de feitelijke situatie voor alle thema's is gebruikt.^{8 9}
- Figuur 4.44 suggereert dat voor alternatief 2 een capaciteit van 975.000 ton als uitgangspunt is genomen. Niet duidelijk is of dit ook de basis is voor de vergelijking van alle milieu-aspecten van dit alternatief met de referentiesituatie.
- Het MER schrijft op pagina XI van de samenvatting: "In voorkomende gevallen zijn ook de consequenties voor de referentiesituatie in kaart gebracht voor — door SK Parenco betwiste — ambtshalve wijzigingen van het bevoegd gezag." Onduidelijk is wat dit voor wijzigingen zijn en wat die betekenen voor de referentiesituaties en daarmee voor de effectbeoordeling.

⁷ Zie paragraaf 3.2 van het MER.

⁸ Bijvoorbeeld verschilt de productie door de tijd heen en dat heeft direct effect op de emissies in een jaar.

⁹ Voor geur wordt voor de feitelijke situatie voor een deel van de bronnen 2017 gehanteerd en voor een ander deel de vergunde situatie.

De Commissie adviseert het in het aan te passen MER een overzicht op te nemen van de gehanteerde (onderdelen van de) referentiesituaties per milieuonderwerp¹⁰ en deze ook te motiveren. Geef aan hoe de ambtshalve wijzigingen doorwerken in de referentiesituaties.

2.3 Best beschikbare technieken (BBT) en varianten

BBT

Het MER geeft op diverse plaatsen aan dat wordt voldaan aan BBT of BBT+, echter zonder nadere specificering en onderbouwing. De conclusie in het MER dat Parenco in de huidige situatie en in beide alternatieven voldoet aan BBT(+) is daarmee niet navolgbaar.

Het MER toetst de BBT onder meer aan het BREF Papier en Pulp voor de papierindustrie. De Commissie merkt op dat dit document voor de papierindustrie dateert uit 2015 en sindsdien niet meer is herzien. Hoewel het op zich juridisch correct is om hieraan te toetsen, is ook de vraag welke andere technieken sindsdien binnen de industrie (breed) zijn geïmplementeerd en dus vanuit milieu oogpunt beschouwd kunnen worden als best beschikbare technieken. Zo vermeldt het MER dat de resulterende CO₂ emissie in de referentiesituatie en de alternatieven 'beter scoort dan de BREF6'. Sinds 2015 zijn forse CO₂-emissiereductiedoelstellingen voor onder andere de industrie vastgelegd waardoor aanvullende CO₂-emissiereducerende technieken mogelijk nu al standaard zijn binnen de papierindustrie.

Varianten en maatregelen

In Tabel 3.1 is per alternatief (1, 1-plus, 2, 2-plus) een aantal maatregelen aangegeven. Deze zijn per alternatief verschillend. De Commissie heeft tijdens het locatiebezoek begrepen dat niet alle maatregelen in elk alternatief of in elke variant mogelijk zijn. Het MER motiveert dit slechts ten dele.

De Commissie had in haar advies over de NRD geadviseerd om varianten voor verkeer en logistiek, geur, water en maximale reductie van broeikasgassen uit te werken. Dit is slechts voor een deel gebeurd. Het MER vermeldt dat de thema's water, energie en logistiek leidend zijn geweest bij het formuleren van maatregelen binnen de alternatieven en varianten. Gezien het effect op de leefomgeving, had het MER moeten onderbouwen dat tenminste ook al de mogelijke maatregelen voor de thema's geluid, geur en lucht zijn opgenomen in de alternatieven of waarom dat niet is gebeurd.

De Commissie adviseert een overzichtelijke analyse te maken waaruit blijkt dat in de referentiesituatie en in beide alternatieven wordt voldaan aan BBT-documenten. Geef daarbij aan welke nu al toegepaste of beoogde technieken als BBT+ kunnen worden beschouwd, en welke van deze technieken al breed binnen de industrie worden toegepast dan wel als nieuw/innovatief kunnen worden beschouwd. Onderbouw verder de keuze voor de maatregelen in de alternatieven.

¹⁰ Beschrijf expliciet de feitelijke situatie voor de thema's die merkbaar zijn voor omwonenden en refereer hier aan bij de beschrijving en duiding van de milieueffecten.

2.4 Bijzondere bedrijfsomstandigheden

Het MER verwijst in de paragrafen over geur, water en brandveiligheid naar het optreden van bijzondere bedrijfsomstandigheden. Een integraal overzicht ontbreekt echter.

De Commissie adviseert om een analyse op te nemen van bijzondere bedrijfsomstandigheden (opstart, het uit gebruik nemen, storingen en calamiteiten, zoals brand) die kunnen leiden tot verhoogde emissies en/of ongewenste afvalstoffen. Beschrijf daartoe:

- de mogelijke frequentie en duur van de bijzondere bedrijfsomstandigheden. Ga daarbij uit van een worst-case situatie. Geef een kwantitatieve inschatting van de verhoogde emissies naar lucht en water die hierbij kunnen optreden;¹¹
- de organisatorische en technische maatregelen waarmee de gevolgen van de bijzondere bedrijfsomstandigheden zowel preventief als reactief maximaal beperkt worden.

Betrek bij de beschrijving de operationele ervaringen met bijzondere bedrijfsomstandigheden.

2.5 Geur

Gekozen referentiesituatie leidt tot onjuiste conclusie geurhinder

Het MER beschrijft in hoofdstuk 4 de geureffecten en geeft deze op een aantal kaarten weer. Figuren 4.5 en 4.6 geven de vergunde en de feitelijke situatie weer. In de daarop volgende figuren worden de effecten van de alternatieven weergegeven. De feitelijke en vergunde situatie geven geurcontouren die onderling nauwelijks verschillen. De alternatieven geven veel kleinere geurcontouren vergeleken met de vergunde en de feitelijke situatie.

De Commissie maakt uit het MER op, dat de genoemde feitelijke situatie niet de actuele situatie (of die in 2021) is. De feitelijke situatie in het MER is gebaseerd op de vergunde situatie. Alleen voor papiermachine 2 zijn de in 2017 geactualiseerde geuremissies gebruikt. In 2022 is in het geuronderzoek voor het MER een nieuwe feitelijke situatie vastgesteld, waarbij de geuremissie van vrijwel alle geurbronnen is geactualiseerd. In feite vormt Alternatief 1, dat uitgaat van deze recent in 2022 gemeten geuremissies, de feitelijke situatie (zoals ook in Tabel 4-5 is aangegeven) en dienen de andere alternatieven met dit Alternatief 1 vergeleken te worden.¹²

Vergelijking van Alternatief 1 met de vergunde situatie geeft aan, dat de actuele feitelijke situatie verbeterd is. Ook bij Alternatief 2 is de situatie verbeterd ten opzichte van de vergunde situatie. Ten opzichte van de actuele situatie (Alternatief 1) neemt de geurbelasting van Alternatief 2 wel toe. Deze conclusie ontbreekt in het MER. Beide alternatieven scoren nu zeer positief. Deze score klopt feitelijk niet.

In het MER is aangegeven, dat bij Alternatief 2 en 2-plus de maximale geurconcentratie bij woningen hoger is dan bij Alternatief 1 en 1-plus. Onduidelijk is echter hoeveel woningen bij

¹¹ Betrek hierbij bijvoorbeeld ook de fakkelinstallatie en geef ook aan hoe de emissies hier beperkt kunnen worden.

¹² De enige wijziging ten opzichte van de recent gemeten geurvrachten is dat een 15% reductie is toegepast op één van de tientallen emissiepunten (de nadroger) in verband met het plaatsen van een Heat recovery.

Alternatief 2/2-plus een hogere geurbelasting hebben, vergeleken met de actuele situatie, en hoe groot het verschil daarin is tussen de verschillende alternatieven. Er ontbreekt een overzicht van het aantal belaste woningen en de geurbelasting ten opzichte van de grens-, streef- en richtwaarde in de referentie en in de verschillende alternatieven. Hierdoor is het verschil tussen de referentiesituatie en de alternatieven en de mate van overschrijding van richt- en grenswaarde (gezondheidskundig) niet te duiden.

De Commissie adviseert eenduidig aan te geven wat de actuele, feitelijke situatie voor geur is. Maak ook helder wat het effect is van Alternatief 2 ten opzichte van de huidige actuele geurbeleving en pas de score aan. Geef verder een overzicht –ook op kaart– van het aantal en de ligging van de geurbelaste woningen in vergelijking met de grens-, streef- en richtwaarde in de referentie en in de verschillende alternatieven en beoordeel de verschillen en de mate van overschrijdingen.

Hinderlijkheid en het ‘schalen’ van geuren

Het MER geeft aan dat de geureffecten naar de omgeving in de actuele, feitelijke situatie geringer zijn geworden dan in de vergunde situatie en dat dit een gevolg is van lagere emissies en een geringere hinderlijkheid van de geuren. Voor een hinderlijker geur geldt in het Gelders geurbeleid een strengere norm. Bij Parenco zijn veel geurbronnen met verschillende hinderlijkheid en dus een verschillende norm waaraan getoetst moet worden. Om alle geuremissies te kunnen sommeren en gezamenlijk te kunnen toetsen zijn daarom de geuremissies van de verschillende bronnen omgezet/geschaald naar eenzelfde hinderlijkheid. Is een geur minder hinderlijk dan wordt de ‘geschaalde’ geuremissie een factor lager.

De Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) heeft in april geurmetingen laten uitvoeren bij drie geurbronnen en stelde veel hogere emissies vast dan die bij het geuronderzoek in het kader van het MER zijn vastgesteld. De in het rapport opgenomen geuremissiemetingen die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd geven wel een relatief grote variatie. De vergelijking van de gemeten hinderlijkheid van de drie geurbronnen in het onderzoek van de ODRA en van het MER was niet eenduidig.

Het MER maakt niet duidelijk hoe groot de totale geuremissie ongeschaald en geschaald is in de verschillende situaties en alternatieven. Zo is niet duidelijk hoe groot het effect is van lagere emissies (en dus eventueel van uitgevoerde maatregelen) en hoe groot het effect van een geringere hinderlijkheid is op de kleinere geurcontouren.

De Commissie adviseert om het effect van een lagere emissie en van een lagere hinderlijkheid apart zichtbaar te maken. Breng de emissie/vracht (totaal en voor groepen bronnen) in beeld: ongeschaald en geschaald naar hinderlijkheid voor de vergunde en feitelijke situatie, en voor de alternatieven.

GGD onderzoek

Voor ontvangen hindersignalen wordt in het geuronderzoek het aantal ingediende geurklachten over de laatste jaren beschouwd. Het aantal klachten is min of meer stabiel, het aantal melders is de laatste jaren afgenomen. Gesteld wordt, dat het aantal gehinderden is afgenomen. De in juni 2023 door de GGD Gelderland-Midden gerapporteerde gezondheidsmonitor gaf aan, dat er veel ernstige geurhinder is in de omgeving. Dichterbij SK Parenco is de hindersituatie in 2022 in vergelijking met 2020 nauwelijks veranderd, op

grotere afstand is er een toename van geurhinder. Dit is niet in overeenstemming met de resultaten in het MER.

Geurrapport Roermond

In het Gelders geurbeleid is opgenomen, dat de hinderlijkheid vastgesteld moet worden op basis van actueel gemeten waarden en die bepaald zijn in het verleden, van eerdere beoordelingen van processen binnen de inrichting of elders en ontvangen hindersignalen uit de omgeving. In het geurrapport wordt voor de beoordelingen elders verwezen naar een recent uitgevoerd geuronderzoek bij de vestiging SK Roermond, dat de bevindingen over de hinderlijkheid van de geuren zou bevestigen. Nadere informatie wordt echter niet gegeven.

Zienswijzen

Veel reacties gaan over geur. Verder is het geuronderzoek in het MER door Buro Blauw in opdracht van de gemeente Renkum beoordeeld. Dit onderzoek stelt vragen bij de bepaling van de hinderlijkheid van de geuren en stelt dat de hinderklasse bepaald moet worden op basis van de door de GGD vastgestelde ernstige geurhinder,¹³

De Commissie adviseert de resultaten van de GGD- monitor toe te voegen aan het MER en dit verschil zo mogelijk te verklaren. Neem ook gegevens in het MER op over de hinderlijkheid van de geuren en een beschrijving van de geurbronnen en productieproces van de vestiging in Roermond en onderbouw dat deze gegevens vergelijkbaar zijn met de vestiging in Renkum. Geef aan op basis van de verschillende onderzoeken, welke bandbreedte er te verwachten is in geuremissie en geurbelasting in de omgeving.

2.6 Grondwater en natuur

Effecten van vermindering grondwateronttrekkingen

Parenco wil minder grondwater onttrekken. Daarom is voor Alternatief 2 en 2-plus een studie gedaan naar de verandering in grondwaterstanden¹⁴. Het onderzoek brengt de veranderingen de grondwaterstanden door de lagere onttrekking rond de productielocatie in beeld, en met name in het Renkumse en Heelsumse beekdal. Deze beekdalen maken deel uit van het Natura 2000-gebied Veluwe en hier komen grondwaterafhankelijke habitattypen en leefgebieden voor.

Voor de modellering is gebruik gemaakt van het Over-Betuwe model uit 1998 dat oorspronkelijk voor een ander doel is ontwikkeld. Het MER geeft slechts beperkt inzicht in hoeverre het model is aangepast voor de specifieke hydrologische omstandigheden in het invloedgebied van de grondwaterwinning van SK Parenco en geschikt is gemaakt voor het onderzoeksdoel van dit MER. Ook is niet inzichtelijk gemaakt met welke nauwkeurigheid de grondwaterstanden worden berekend. Vermeld wordt alleen dat de berekende grondwaterstanden in de beekdalen enkele decimeters afwijken van de gemeten grondwaterstanden. Dat, zoals het MER stelt, het model de verandering van de grondwaterstand wel met voldoende zekerheid berekent, is onvoldoende onderbouwd.

¹³ Zie de reactie van de gemeente Renkum.

¹⁴ Het MER motiveert niet waarom alleen de effecten van Alternatief 2 en 2-plus worden beschreven.

Voor het bepalen van de effecten van de vermindering van de grondwaterwinning wordt uitgegaan van een stijging van de gemiddelde grondwaterstand in de beekdalen die bij de huidige gemeten grondwaterstanden wordt opgeteld. Deze methode biedt onvoldoende inzicht in de ruimtelijke verdeling van de toename van grondwaterstanden en kwelflux in de beekdalen, noch in de dynamiek in de tijd (GHG en GLG). Juist dat laatste is voor sommige vegetatietypes van belang, evenals voor de watervoerendheid van de beken.

De berekende stijging van de grondwaterstand wordt als positief beoordeeld voor de habitats in de beekdalen. Hoewel vernatting van standplaatsen van grondwaterafhankelijke habitats in veel gevallen gunstig is, gaat dit niet per definitie altijd op. Het MER beschrijft niet de huidige verspreiding en staat van instandhouding van de grondwaterafhankelijke habitats in de beekdalen. De concrete effecten van de grondwaterstandstijging en eventuele veranderingen in grond- en oppervlaktewaterstromingen op de habitats en soorten in de beekdalen zijn niet beschreven. Daarmee is onvoldoende zeker gemaakt dat de vernatting niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Veluwe. Vanuit de Wet natuurbescherming is een dergelijke toets verplicht, mogelijk ook in de vorm van een passende beoordeling.

Als negatief effect noemt het MER dat SK Parenco binnen de begrenzing van de boringsvrije zone rondom de grondwateronttrekking Wageningse berg van Vitens komt te liggen. Dit is een gevolg van het verschuiven van de grondwaterscheiding door de verminderde grondwateronttrekking. Dit kan betekenen zijn dat mogelijkheden voor toekomstige energieproductie in de ondergrond door Parenco in gevaar zouden kunnen komen.

Daarnaast wijst de Commissie erop dat wijziging in de grondwaterstanden effecten op de bebouwing kunnen hebben.

De Commissie adviseert om:

- te onderbouwen waarom gekozen is voor dit grondwatermodel. Benoem en kwantificeer de nauwkeurigheid en de gevoeligheid van de modelparameters. Denk bijvoorbeeld aan bodemparameters, continuïteit van kleilagen en randvoorwaarden. Het model moet in staat zijn de dynamiek van de grondwaterstanden in de beekdalen te berekenen;
- de effecten van de vernatting op habitats in de beekdalen van de Renkumse Beek en Heelsumse Beek nader te onderzoeken, zodat zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Veluwe niet worden aangetast. Hiermee ontstaat ook een beeld wat dit betekent voor de realisatie van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied.

De Commissie wijst verder op het belang van een goede monitoring van de effecten van kwantitatieve verandering in de onttrekking op de grondwaterstanden. Hierbij kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van bestaande monitoringnetwerken van de terrein beherende organisaties. Tot slot beveelt ze aan in beeld te brengen wat de effecten van de grondwaterstandsverhoging zijn op de bebouwing.

Stikstofdepositie

Zoals paragraaf 2.1 al stelt, zijn de uitgangspunten van de AERIUS-berekeningen voor een niet goed in de materie ingevoerde lezer niet goed navolgbaar.

De Commissie heeft daarnaast de volgende opmerkingen over het stikstofonderzoek:

- De met AERIUS berekende depositietoenames in de Natura 2000-gebieden Binnenveld en Kolland & Overlangbroek zijn niet opgenomen in het rapport.
- Er is voor Alternatief 1 een toename in de emissie van ammoniak met 18 ton en een afname van NO_x met 95 ton ten opzichte van de referentiesituatie. Toch is er op een grote oppervlakte van de Natura 2000-gebieden een toename berekend van de depositie. Het MER geeft hier geen verklaring voor.
- Er is bij Alternatief 1 een afname van de depositie dicht bij de fabriek en een toename op grotere afstand. Ook hiervoor ontbreekt een verklaring in het depositierapport.
- Er is een berekening gemaakt met toepassing van 'ambtshalve wijzigingen'. Daarin blijkt geen toename van de depositie meer plaats te vinden in alternatief 1, terwijl daar zonder deze wijzigingen wel sprake van is. Dit is zonder nadere toelichting moeilijk te begrijpen, omdat de ambtshalve wijzigingen leiden tot verlaging van de grenswaarden voor uitstoot van NO_x in een aantal installaties in de referentiesituatie.
- Voor de vergelijking van de depositie in de vigerende, vergunde situatie en de alternatieven zijn de uitgangspunten voor de referentie aangepast, wat leidt tot andere depositiewaarden dan destijds. De verklaring hiervoor ontbreekt. Ook is niet duidelijk welk verschil in emissies en deposities dit oplevert in de referentiesituatie.
- Voor de berekeningen van de referentiesituatie is 2022 als uitgangspunt genomen en 2023 voor de alternatieven. De keuze van deze (verschillende) rekenjaren is niet verantwoord in het depositieonderzoek.

De Commissie adviseert om:

- de resultaten van de AERIUS-berekeningen voor alle betrokken Natura 2000-gebieden in het MER op te nemen;
- een betere duiding te geven aan de rekenresultaten voor Alternatief 1;
- nader toe te lichten waarom ambtshalve wijzigingen leiden tot vermindering van de (gesaldeerde) stikstofdepositie;
- nader toe te lichten waarom gebruik is gemaakt van verschillende rekenjaren voor de referentiesituatie en de alternatieven.

Effecten op beschermde soorten

De toets op beschermde soorten is uitgebreid uitgevoerd. Er is nu nog maar een globaal beeld van de fysieke uitwerking van de alternatieven. Daarom is de meest vergaande conclusie die kan worden getrokken dat er mogelijke risico's zijn op bepaalde effecten op bepaalde soorten die voorkomen. In een latere fase zal een echte toets nodig zijn.

2.7 Monitoring- en evaluatieprogramma

In het MER ontbreekt een aanzet tot een monitoring- en evaluatieprogramma. Voor een aantal aspecten is er nog veel onzekerheid over de gevolgen voor het milieu en de leefomgeving. De Commissie adviseert in elk geval deze aspecten in een monitorings- en evaluatieprogramma op te nemen:

- **Geur.** Er zijn veel variaties en onzekerheden in de resultaten van verschillende geuronderzoeken. Monitoring door geur(hinder)metingen kan hierin meer duidelijkheid geven. Ook door de verzameling van geurklachten kan meer inzicht ontstaan in welke bron, proces of (bijzondere) omstandigheden zorgen voor de geurhinder. Het monitoringsprogramma moet daarvoor een klachtenprocedure bevatten met registratie en te nemen acties en ook inzicht geven in welke maatregelen er achter de hand zijn.
- **Geluid en trillingen.**
- **Hydrologie en de effecten op de beschermde natuur in het Renkums Beekdal.** Er zijn onzekerheden in de daadwerkelijke grondwaterstandsstijging. Daarmee zijn de effecten niet duidelijk.

De Commissie adviseert een monitoring- en evaluatieprogramma uit te werken voor in elk geval geur, geluid, hydrologie en de effecten op de beschermde natuur en daarin voor geur een procedure op te nemen voor de geurklachten en daaraan gekoppelde registratie en acties. Geef daarbij ook inzicht in welke maatregelen er achter de hand zijn. De Commissie adviseert dat dit programma beschikbaar is voordat besluitvorming plaatsvindt.

2.8 (Potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen ((p)ZZS)

Het MER haalt het SGS-Intron rapport aan waarin wordt geconcludeerd dat in papier-/kartonafval op dit moment (p)ZZS slechts in zeer lage concentraties voorkomen. In het MER ontbreekt een beschouwing over de verwachte ontwikkeling van (p)ZZS in papier-/kartonafval op de middellange termijn, bijvoorbeeld wanneer papier/karton in toenemende mate 'single use plastics' of andere kunststoffen gaan vervangen.

De Commissie beveelt aan te onderbouwen of in de toekomst een significante verandering te verwachten valt in de aard en hoeveelheid (p)ZZS in oud papier/karton.

2.9 Terreinindeling

In het advies over de NRD vroeg de Commissie om een variant met een andere terreinindeling. Deze variant is nu niet uitgewerkt. De Commissie heeft begrepen dat er, als Alternatief 2 of 2-plus wordt uitgevoerd gebouwen zullen verdwijnen en dat er terrein vrijkomt voor bijvoorbeeld groenvoorzieningen. De Commissie beveelt aan deze variant in het vervolgtrajec wel uit te werken, omdat dit belangrijk is voor omwonenden.

2.10 Energie en klimaat

Het energierapport bevat veel data en informatie over mogelijke maatregelen. Wel heeft de Commissie de volgende opmerkingen:

- Het MER onderbouwt niet waarom Alternatief 2-plus enkele maatregelen bevat die niet worden genoemd bij Alternatief 2-plus en omgekeerd (tabel 3.1 van het MER).
- Het MER geeft aan dat Parenco in 2050 klimaatneutraal wil zijn. Door de aanvullende maatregelen in beide plusvarianten wordt een flinke stap in die richting gemaakt. Onduidelijk is welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn om daadwerkelijk

klimateutraliteit in 2050 te kunnen realiseren. Dit is van belang omdat de ombouw en de investeringen daarvoor voor een lange periode worden gedaan.

De Commissie beveelt aan:

- te onderbouwen waarom aanvullende energiebesparende maatregelen wel of niet in beide plusvarianten worden meegenomen;
- een overzicht te geven van mogelijke aanvullende, toekomstige maatregelen om in 2050 klimateutraliteit te kunnen bereiken.

2.11 Geluid

Het hoofdrapport van het MER bevat geen geluidcontourkaarten met de ligging van de geluidzone en de woningen voor zowel de referentiesituatie als voor de alternatieven.¹⁵ Het is ook niet duidelijk hoe hoog de geluidbelastingen bij de woningen zijn en waar de overschrijdingen van de grenswaarden zijn. Verder ontbreekt inzicht in het aantal woningen in de hogere geluidklassen zodat niet duidelijk is of en hoe groot de verschillen tussen de referentiesituatie en de alternatieven zijn.

De Commissie beveelt aan om de kaarten in het hoofdrapport op te nemen en ook aan te geven om hoeveel woningen het gaat.

2.12 Luchtkwaliteit

In het MER zijn kaarten opgenomen van de achtergrondconcentratie voor PM10 en NO₂. Aangegeven is hoe hoog de maximale bijdrage aan deze concentraties is door emissies vanuit SK Parenco in de referentiesituatie en door de alternatieven. Deze bijdrage in de verschillende situaties is niet op kaart weergegeven. Zo is niet duidelijk op welke afstand van SK Parenco deze maximale bijdrage berekend wordt, hoe hoog de bijdrage aan de achtergrondconcentratie ter plaatse van woningen is en of de verschillen tussen de situaties gezondheidskundige betekenis hebben. Vooral voor NO₂ is dit relevante informatie, omdat maximale bijdragen tot 6 microgram/m³ worden berekend. Ten opzichte van de achtergrondconcentratie van circa 18 microgram/m³ zijn dit aanzienlijke hoeveelheden. Deze bijdrage zorgt er voor, dat de advieswaarde (10 ug/m³) van de Wereldgezondheidsorganisatie nog veel meer wordt overschreden.

De Commissie beveelt aan deze gegevens alsnog op kaart te verstrekken.

¹⁵ Deze staat overigens wel in de bijlagen. Voor omwonenden en bestuurders is het nodig dat deze informatie goed vindbaar is.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep de locatie bezocht. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Arjen Brinkmann
ir. Annemie Burger (voorzitter)
ir. Tilly Fast
drs. Tjeerd Gorter (secretaris)
drs. Reinoud Kleijberg
dr. Vincent Post

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Revisie omgevingsvergunning.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. Onderdelen C en D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit “de oprichting, wijziging of uitbreiding van een industriële installatie voor het vervaardigen van papier of karton”, categorie C 20.2 van het Besluit m.e.r.

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Initiatiefnemer besluit(en)

SK Parenco.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

De Omgevingsdienst Nijmegen treedt namens de provincie op als bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 6 september heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3593](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

